

עלון דברי חיים לפרשת תזריע – שבת התודע

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו"

וקשה מה הקשר בין מצות מילה לבין פרשת טומאת היולדת?

ואולי י"ל דרמו כאן למה שאמרו חז"ל דלמה תינוק נימול לח' ימים? כדי שלא יהיו כולם שמחין ואביו ואמו עצובין [שיש לאשה צער לידה].

ולזה רמז כאן דאחר שדיבר בטומאת היולדת שטמאה ז' ימים, ובמשך זמן זה נשאר עדיין מצער הלידה ליולדת, לכן מזה הטעם "וביום השמיני ימול בשר ערלתו" – ולא קודם, כדי שלא יהיו כולם שמחין ואביו ואמו עצובין.

המלקט

"אחד לעולה ואחד לחטאת" [י"ב, ח']

וברש"י הביא: לא הקדימה הכתוב אלא למקראה אבל להקרבה חטאת קודם לעולה.

דבר זה טעון ביאור, כי אם על פי דין יש להקדים הקרבת החטאת להקרבת העולה, מדוע שיצטרכו לקרוא בתורה בסדר הפוך?

אלא רמז יש בזה על דרך הרצויה לעבודת ה': העולה מסמלת את המטרה הסופית, בקשת השלימות האמיתית, "כולה לה", ואילו החטאת מצביעה על האמצעי והדרך להשגת המטרה. שכן אופן הביצוע למעשה של השאיפה לגדולות צריכה שתיעשה בשלבים, במעבר מדרגה לדרגה. בראשונה יש להתחיל ב"סור מרע" ורק אח"כ להמשיך ב"עשה טוב". וכיון שהחטאת באה לכפר העוונות, הרי היא בבחינת "סור מרע", לכן יש להקדים ולפתוח בה למעשה, ורק אחריה להקריב את העולה.

אלא, שאז עלול להיות, שהמתחיל ב"סור מרע" יתספק בכך, ולא ימשיך הלאה אל המטרה הסופית והמושלמת, ולעולם לא יגיע אל מדרגת העולה. לכן צריך לקרוא ענין העולה בתחילה, למען ישים אל לבו כי תכלית ומגמת הכל היא הקרבת העולה. דהיינו, לשאוף ולבקש את השלימות והדביקות בבורא עולם.

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת" [י"ג, ב']

איתא במדרש: קשה לפני הקב"ה לפשוט ידו באדם הזה, ומדוע עושה? מתרה בו תחילה, ואח"כ מלקה אותו, שנאמר "זנתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם", בתחילה מלקה ביתו, חזר בו, מוטב, ואם לאו, מלקה בגדיו, שנאמר "זהבגד כי יהיה בו נגע צרעת", חזר בו, יפה, ואם לאו, באים בגופו, שנאמר "אדם כי יהיה בעור בשרו".

ויש לדקדק מדוע נגעי ביתו דקדקו חז"ל לומר "חזר בו, מוטב", ואילו לגבי נגעי בגדים נקט הלשון "חזר בו, יפה".

ויש לומר על פי מה דאיתא במדרש: "זנתתי נגע צרעת" – בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו האמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל מ' שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי שנותן את הבית, מוצאן. לפיכך אמר המדרש "בתחילה מלקה ביתו, חזר בו, מוטב", כלומר אם חזר בו אחר שנותן הבית, לפחות השיג גם טובה מזה, שמצא מטמוניותיהם, "ואם לאו, מלקה בגדיו", אם לא חזר בו גם אחרי ניתוח הבית, ילקה בבגדיו. אמנם אם רק אז חזר בו, שוב אין לו הטבה כל שהיא, לכך ננקט הלשון "חזר בו, יפה", אבל לא "מוטב".

"נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אותו" [י"ג, ג']

איתא במדרש שוחר טוב, שביקש דוד המלך מאת הקב"ה במילים "יהיו לרצון אמרי פי", שתהא חשובה אמירת תהלים לפני כנגעים ואהלות.

בפשטות הובנה בקשה זו שתהא אמירת התהלים נחשבת כאילו למדו אותה שעה סוגיות חמורות בש"ס כנגעים ואהלות. ברם, יש להבין מדוע בחר דוד דווקא דוגמאות אלו?

הלכה היא במראות נגעים שכל הכרעה נתונה ביד הכהן, לטהר או לטמא, ככל היוצא מפיו יעשה. ומה יקרה אם אין שם כהן מומחה שיודע להבחין בין נגע לנגע? או אז קוראים לישראל תלמיד חכם שיראה את הנגע, הוא פוסק ומוסר הכרעתו לכהן העם-הארץ, והכהן אומר בפיו על טמא, טמא, ועל טהור, טהור. נמצא שהגם שאין הכהן יודע ומבין סיבת אמירתו ומהותה, הרי היא הקובעת וחורצת את טיב הנגע. זהו שביקש דוד המלך מאת ה', שבאותו אופן תהא אמירת פרקי תהלים מקובלת לרצון לפניו, אפילו אם אין הקורא בסמך את פירושו כלל, רק משום אמירתם גרידתא.

המשך חכמה

"נגע צרעת כי תהיה באדם והוא אל הכהן" [י"ג, ט']

הספורנו עומד על כך שהמצורע מובא ע"י אחרים, וכן הסוטה מובאת ע"י בעלה: "והביא האיש את אשתו אלא הכהן", וכן בעבד המבקש להירצע: "והגישו אדוניו", וזאת כי "אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים", ומובאים הם ע"י נכבדים מהם. אבל הניזר מגיע לבדו, הוא מביא את עצמו, ככתוב: "ובמלאת ימי נזרו יביא אותו" – הוא יביא את עצמו, כי אין אדם נכבד ממנו שיביאנו!

ורבי ירוחם ממיר זצ"ל העמיק בדיוק זה, והסבירו באופן נוקב: המצורע, הסוטה, העבד המבקש להירצע, כל אלו "מובאים". מובלים בידי אחרים. נסחפים בזרם החברה המתירנית, האופנה המשתנה וחולפת, דעת הקהל. ואילו הניזר ההולך נגד הזרם "מביא את עצמו", מוביל ואינו מובל, מפלס דרך ואינו נגרר ונסחף!

בוא וראה, שאחד מאופייני הדג הטהור, שיכול הוא לשחות נגד הזרם! לא נותר לנו אלא לערוך חשבון נפש לנפשנו: האם נגררים אנו אחר רוב הרחוב, או מפלסים בעצמנו את דרכנו!...

"ואם פרוח תפרח הצרעת... וראה הכהן והנה כסתה הצרעת את כל בשרו וטהר אתם הנגע כולו הפך לבן טהור הוא" [י"ג, י"ב-י"ג]

דין זה של "פרח בכולו טהור", אמרו חז"ל שאינו אלא אם בא אל הכהן קודם שפרחה הצרעת בכולו. אבל אם פרחו הצרעה על כולו קודם שבא אל הכהן, טמא. וצ"ב מדוע?

כידוע, כל עיקר סיבת הנגעים היא משום חטא לשון הרע, וכדי שיבוא אל הכהן להורות לו את דרך התשובה. לפיכך אם פשה הנגע אחר פעם ראשונה, עדיין ניתן לומר לו כי טרם שב בתשובה שלימה ועליו להיטיב את מעשיו. לא כן כאשר פשה הנגע בכולו, אם נטמא אותו, הרי עלול לבוא לידי יאוש, ואז נחטיא את מטרת הנגע, שהיא שובו אל המוטב, לכך טהור הוא.

אמנם, זה הכל רק אם הזדרז לבוא אל הכהן כבר בראשית הופעת הצרעת על גופו, כי מכיון שהוכיח את חפצו בתיקון המעשים, השיג את מטרת הנגע. אבל אם המתין ובא אל הכהן, רק אחר שכבר פשט הנגע בכולו, הרי זה סימן שלא איכפת לו כלל מהחטא, וכי טרם החל בחזרה בתשובה, לכן רבי זליג ראובן בנגיס

"טמא טמא יקרא".

"זהבגד או השתי או הערב או כל כלי העור אשר תכבס וסר מהם הנגע וכבס שנית וטהר" [י"ג, נ"ח]

"זכבס שנית" פירש רש"י לשון טבילה, ואילו הכיבוס הראשון אינו אלא רחיצה. ומדוע כתבה התורה את שניהם בלשון כיבוס?

להורות, כי כשם שהלכלוך הטבעי יש לרחצו ולכבסו כדי להסירו, כך הטומאה נטהרת ע"י הטבילה, ממש ככפעולת הכביסה. ואף שאינה נראית בעיני בשר ודם, הרי היא בבחינת לכלוך רוחני ממש. ועוד גרועה מלכלוך רגיל, שכן מטמאה היא את כל הנוגע בו.

רבי משה פיינשטיין זצ"ל

מאמר השבוע

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו"

איתא במדרש: מעשה, ששאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: אלו מעשים נאים יותר, של הקב"ה – או של בשר ודם?
אמר לו: של בשר ודם נאים יותר.

אמר לו טורנוסרופוס: הרי השמים והארץ, האם יכול אדם לעשות כאלה?
אמר לו ר"ע: אל תשיב עלי בדבר שהוא נבצר מן הבריות ואינם שולטים עליו, אלא הבא ראיה מדברים המצויים בבני אדם.

עוד שאל טורנוסרופוס: למה אתם מלים עצמכם?
אמר לו ר"ע: ידעתי שלכך אתה חותר, ולפיכך הקדמתי ואמרת לך שמעשי בני אדם נאים משל הקב"ה...

והביא לו ר"ע שיבילים ועוגות, ואמר לו: אלו מעשה הקב"ה, ואלו מעשה ידי אדם, ותראה מה עדיף, שודאי שהעוגות עדיפות.

שאל טורנוסרופוס: אם הקב"ה חפץ במילה, למה אין הולד יוצא מהול?
ענה ר"ע: לפי שלא נתן הקב"ה מצוות לישראל אלא כדי לזכך אותם בהן.

אם נתבונן בויכוח שבין טורנוסרופוס לבין ר' עקיבא נשאל מיד, הלא טענתו של טורנוסרופוס טענה צודקת, מי אנחנו שנשנה את יצירת כפיו של הבורא, וכי מעשי הבורא אינם מתוקנים? ובכלל עלינו להבין מהו שורש הויכוח, מאי קסבר האי ומאי קסבר האי?

אלא, טורנוסרופוס חשב שהאדם נחות בדרגתו מדרגת הטבע שברא הבורא, ולכן חושב טורנוסרופוס שאין זכות לאדם לגעת או לשנות בכי הוא זה בבריאת הטבע, אתה נחות מהטבע ולכך אין לך זכות לגעת בו לא לטוב ולא למוטב.

ועל זה עונה לו ר' עקיבא: ההבנה שלך שגויה, דרגת האדם היא הרבה מעל לטבע, לאדם יש שכל אלוקי רוחני שדרגתו גדולה בהרבה משל הטבע, וכיון שהטבע הוא בדרגה נחותה מהאדם שלאדם ישנה תוספת רוחנית שאינה קיימת בטבע, לכן יש לאדם את הזכות לשלוט בטבע ולשנותו לפי צרכיו השונים.

ויותר מכך אומר לו ר' עקיבא, הקב"ה רוצה שהאדם ישנה את הטבע ויתן בו את חותמו. כיון שהטבע לכשלעצמו הוא מרכיב גשמי וכאשר ניכר בו שינוי האדם הוא עולה ממדרגתו למדרגה רוחנית כל שהיא, הוא כבר לא מאה אחוז גשמי, כבר מעורב בו גם פן רוחני, מעורב בו שכל האדם.

והראייה לכך היא מהלחם, הלחם הוא עיקר מזון האדם, הלחם סועד ומזין, מיוחד הוא הלחם בברכתו שלפני ושאחרי. ולמזון הזה הכה חשוב והכה עיקרי נותן הקב"ה לאדם רק את חומר הגלם, כל שאר הפעולות הנדרשות להכנת הלחם, הכל נעשה ע"י שכל האדם. האדם קוצר, בורר, דש, טוחן, לש, אופה. כל הפעולות האלו נעשות בהתערבות הכח השיכלי שבאדם.

וכל זאת למה? אלא שהבורא רוצה שהלחם לא ישאר סתם חומר גשמי, הבורא רוצה שהאדם יערב את שיכלו האלוקי גם באותו לחם ובכך יעלה וירומם אותו לדרגה רוחנית נעלה יותר. ור' עקיבא בכוונה משתמש דווקא בדוגמא של הלחם כי מיוחד הלחם בכמות הפעולות הנדרשות כדי להופכו למאכל ראוי, ולא לחינם זה כך דווקא במאכל הכל כך עיקרי והכל כך חשוב, רצה הבורא שכאן תיגדל התערובת, כך השכל כדי לרומם ולקדש את המאכל העיקרי הזה לדרגת קדושה שאין בשאר מאכלים אחרים.

ויתכן שזו גם הסיבה שנוהגים כבוד יתר בלחם. ויתכן גם שזו הסיבה הרוחנית לאיסור אכילת פת עכו"ם או מאכלי עכו"ם.

ומכאן מגיעים אנו לעיקר השאלה ששאל אותו טורנוסרופוס, מדוע או באיזה זכות עושים אנו את ברית המילה.

לאור הדברים התשובה של ר' עקיבא מובנת עד למאד. כל דבר שהוא חומרי וברצון הבורא להעלותו למדרגת קדושה נעלית ומרוממת יותר, מיד מצווה הבורא את האדם לעשות פעולה כל שהיא באותו דבר גשמי, וכך נוצר עירוב של השכל האלוקי בטבע, ובכך מתרומם הוא מדרגתו הגשמית לדרגה רוחנית נעלה יותר.

הדבר מדהים עד כמה כח יש בנו לרומם את הטבע שסובב אותנו למדרגות רוחניות, ולא בשמים היא, אלא ע"י ברכה בכוונה על האוכל, ע"י צירוף של מחשבת קדושה בכל מעשה גשמי, בכך אנו מרוממים אותו ממדרגתו למדרגה רוחנית שלא היתה בה עד עכשיו.

"ראה מעשי כמה מתוקנים הם, תן דעתך שלא תחריב את עולמי"...

מהר"ל על הפרשה

סיפור השבוע

"בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (וי"ג, מ"ז)

בשנת תר"ח פרצה בעיר ווילנא ובסביבתה מגפת חולירע שהפילה קורבנות רבים, כנהוג בקהילות ישראל בשעת צרה, החלו אנשים רבים לפשפש במעשיהם – ומהם עברו לחטט במעשי אחרים – כדי לחשוף עוונות וחסאיים של הבריות שגרמו למגיפה הקשה.

יום אחד הופיע בביתו של רבי ישראל סלנטר א' מ"מחפשי החטאים" שבעיר, ולחש על אוזן הרב, שבביתו של פלוני נעשים מעשים אשר לא יעשו, ומן הראוי להתערב מיד כדי לגדור את ה"פרצה".

רבי ישראל האזין כדרכו בסבלנות רבה לדברי האיש, וכשסיים הלה לרכל, אמר לו רבי ישראל: כידוע, מצווה התורה לשלוח את המצורע מחוץ לכל ג' המחנות, שילוח מרוחק זה של המצורע אפשר להסביר בדרך הבאה: חז"ל במס' ערכין אומרים שנגעים באים על האדם בעוון לשון הרע, והנה העונש של המספר לשון הרע, אינו דווקא משום הפצת דברי שקר, אלא לא פחות גם בגלל שמחפשים חטאים ופגמים רק אצל הזולת, וכיון שכך, אומרים לו לבעל לשון הרע כזה: אם אומנם אתה מומחה גדול למצוא חטאים ועוונות ופשעים – צא מחוץ למחנה, התבודד עם עצמך ימים רבים, וכך תוכל לחשוף ולגלות חסרונחות ועוונות שלך, שאינם מועטים כלל וכלל!

תקציר ההפטרה יחזקאל מ"ה-מ"ז

נבואת יחזקאל על הבית השלישי שיבנה במהרה. ומספר כאן כמה דינים שינהגו אז. הקמת המקדש והתחלת ימי המילואים יהיה בא' בניסן שבניסן עתידין ליגאל ומונה את הקרבנות שיקריב הנשיא. במועדים, הבא דרך שער צפון, יצא דרך שער דרום, והבא משער דרום, יצא בשער צפון כדי שיתראו בתוך העזרה יפה יפה, וגם על הנשיא להתנהג כך. השער המזרחי יהיה סגור, ויהיה פתוח בשביל הנשיא כשיקריב נדבה, עולה או שלמים. הנשיא שיתן לבניו מתנה, אותה מתנה תהיה קיימת להם לעולם. אך המתנה שיתן לעבדיו, תחזור לנשיא ביובל. ומזהיר על הנשיא שלא לגזול מן העם אחוזתם להנחילה לבניו בדרך שהיו עושים מלכי ישראל לפני כן.

שבת שלום!

יוצא לאור לרגל התנועת

החתן המופלג מאיר לבית משפחת כהן נ"י

עב"ג הפלח המהוללה לבית פאללאק שתחי'

שיזכו לבנות בית נאמן בישראל בדורות ישרים ומבורכים!

לקבלת הגליון באימייל נא לשלוח אימייל ל

kosssover@gmail.com